

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 lipca 2026 r.

Pozycja 60

POSTANOWIENIE z dnia 21 stycznia 2026 r. Sygn. akt Ts 91/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.Ł. o zbadanie zgodności:

art. 6 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267) z art. 18 i art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz preambułą do ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292),

p o s t a n a w i a:

- 1) nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg w części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 6 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267) z art. 18 i art. 22 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;**
- 2) odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 marca 2021 r. (data nadania) J.Ł. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Decyzją z 19 lipca 2019 r. (nr [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. (dalej: ZUS) odmówił skarżącej prawa do zasiłku chorobowego oraz zasiłku opiekuńczego za wyszczególnione okresy z lat 2015-2018 i nałożył na nią obowiązek zwrotu pobranych świadczeń na łączną kwotę 96 427,52 zł. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że skarżąca w okresach niezdolności do pracy i w okresie pobierania zasiłku opiekuńczego, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonywała czynności stanowiące działalność zarobkową, co skutkuje, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pie-

nieżnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267), całkowitą utratą prawa do świadczeń.

Na powyższą decyzję 22 sierpnia 2019 r. skarżąca wniosła odwołanie podnosząc, że we wskazanych okresach wykonywała jedynie czynności incydentalne o charakterze formalno-prawnym i nie stanowiły one pracy zarobkowej. W odpowiedzi ZUS wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że czynności wykonywane przez skarżącą nie miały charakteru incydentalnego, bowiem nie były wymuszane okolicznościami, a stanowiły wykonanie zwykłych czynności wynikających z prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd Rejonowy w P. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 13 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał skarżącej prawo do zasiłku chorobowego za okres od 22 lipca do 18 sierpnia 2016 r. i zwolnił ją z obowiązku zwrotu pobranego zasiłku chorobowego za ten okres, oddalając odwołanie w pozostałej części.

Od powyższego wyroku złożona została apelacja do Sądu Okręgowego w P. V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, który wyrokiem z 12 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]) oddalił apelację skarżącej i uwzględnił apelację ZUS zasądzając od skarżącej na rzecz ZUS koszty postępowania za instancją odwoławczą w wysokości 1800 zł.

Orzeczenie Sądu Okręgowego w P. z 12 listopada 2020 r. (sygn. akt [...]), doręczone skarżącej 18 grudnia 2020 r. wraz z uzasadnieniem, zostało wskazane jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 Konstytucji.

Sędzia Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 11 lipca 2025 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącej 22 lipca 2025 r.) wezwał skarżącą do usunięcia braków formalnych skargi przez: 1) uzasadnienie zarzutu niezgodności zakwestionowanych w skardze przepisów z wolnościami lub prawami skarżącej, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie; 2) doręczenie jednego odpisu skargi wraz z załącznikami.

Skarżąca odniosła się do powyższego zarządzenia w piśmie procesowym z 29 lipca 2025 r. (data nadania), zaś 31 lipca 2025 r. (data nadania) przesłała pozostałą część brakującego załącznika do odpisu skargi konstytucyjnej.

Według skarżącej doszło do naruszenia konstytucyjnego prawa do ochrony macierzyństwa (art. 18 Konstytucji) oraz prawa do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej (art. 22), rozwinętych w preambule do ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 poz. 1292), „w tym do podejmowania niezbędnych czynności zmierzających do zachowania jej przedsiębiorstwa i jednoosobowo prowadzonej działalności gospodarczej nawet w okresie przybywania na zasiłku chorobowym i opiekuńczym” (pismo procesowe z 29 lipca 2025 r., s. 1).

Skarżąca wskazuje na interpretację przepisów dokonaną przez sądy, według której jej zdaniem „każda aktywność zawodowa w okresie zasiłkowym zmierzająca do osiągnięcia zysku skutkuje utratą prawa do zasiłku” (skarga, s. 3). Skarżąca utraciła prawo do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia – a nie za okres proporcjonalny – chociaż w okresie niezdolności do pracy wykonywała pracę zarobkową mającą charakter sporadycznej, wymuszonej okolicznościami aktywności zawodowej, zmierzającej do zachowania na rynku własnego przedsiębiorstwa.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona

określone przez prawo wymagania oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. Po wstępnym rozpoznaniu skargi konstytucyjnej J.Ł. (sygn. Ts 91/21) Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że w części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 6 i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 267; dalej: ustawa zasiłkowa) z art. 18 i art. 22 Konstytucji, skarga spełnia przesłanki nadania jej dalszego biegu (art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK).

3. Natomiast w części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 6 i art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej z preambułą do ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292; dalej: ustawa – Prawo przedsiębiorców), skarga konstytucyjna nie spełnia wymogu wynikającego z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie, która konstytucyjna wolność lub prawo skarżącego oraz w jaki sposób – jego zdaniem – zostały naruszone. Naruszenie norm innej ustawy, w tym wypadku preambuły do ustawy – Prawo przedsiębiorców, choćby wyrażała konkretne podmiotowe prawa jednostki, nie może zatem stanowić podstawy skargi konstytucyjnej. Wzorzec kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi stanowić mogą wyłącznie normy konstytucyjne, co jednoznacznie wynika z użytego w art. 79 ust. 1 Konstytucji i powtórnego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK zwrotu „konstytucyjne wolności lub prawa” (zob. wyroki TK z: 8 czerwca 1999 r., sygn. SK 12/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 96; 6 lutego 2002 r., sygn. SK 11/01, OTK ZU nr 1/A/2002, poz. 2; 11 października 2016 r., sygn. SK 28/15, OTK ZU A/2016, poz. 79 oraz postanowienie TK z 5 lipca 2011 r., sygn. SK 3/10, OTK ZU nr 6/A/2011, poz. 64).

Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, działając na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w części, w jakiej kwestionuje zgodność art. 6 i art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej z preambułą do ustawy – Prawo przedsiębiorców.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżące przysługuje prawo wniesienia zażalenia na punkt drugi powyższego postanowienia w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.